РЕШЕНИЕ НА СЪДА (осми състав)

6 октомври 2011 година *

По дело C-382/10

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Unabhängiger Verwaltungssenat Wien (Австрия) с акт от 22 юли 2010 г., постъпил в Съда на 29 юли 2010 г., в рамките на производство по дело

Erich Albrecht,

Thomas Neumann,

Van-Ly Sundara,

Alexander Svoboda,

Stefan Toth

срещу

Landeshauptmann von Wien,

* Език на производството: немски.

СЪДЪТ (осми състав),

състоящ се от: г-н K. Schiemann, председател на състав, г-жа A. Prechal (докладчик) и г-н E. Jarašiūnas, съдии,

генерален адвокат: г-н J. Mazák,
секретар: г-н K. Malacek, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 8 юни 2011 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за г-н Albrecht, г-н Neumann, г-н Sundara, г-н Svoboda и г-н Toth, от адв. A. Natterer и адв. M. Kraus, Rechtsanwälte,

— за чешкото правителство, от г-н M. Smolek и г-н J. Vláčil, в качеството на представители,

— за нидерландското правителство, от г-жа C. Wissels, в качеството на представител,

— за Европейската комисия, от г-н B. Schima и г-жа A. Marcoulli, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на глава IX, точка 3 от приложение II към Регламент (ЕО) № 852/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно хигиената на храните (ОВ L 139, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 44, стр. 173 и поправка в ОВ L 226, стр. 3, наричан по-нататък „Регламентът“).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между, от една страна, г-н Albrecht, г-н Neumann, г-н Sundara, г-н Svoboda и г-н Toth и от друга — Landeshauptmann von Wien (министър-председател на провинция Виена) относно актове във връзка с монтирането на кутии, предназначени за продажба на тестени и сладкарски изделия на самообслужване.

Правна уредба

Правна уредба на Съюза

3 Член 1 от Регламента, озаглавен „Обхват“, предвижда в параграф 1:

„Настоящият регламент установява общи правила за оператори на предприятия за храни по отношение на хигиената на храните, като обръща специално внимание на следните принципи:

а) основната отговорност за безопасността на храните се носи от оператора на предприятие за храни;

[…]

г) общото внедряване на процедури, основаващи се на принципите на HACCP [принципи на анализ на опасностите и контрол в критични точки], заедно с прилагането на добра хигиенна практика, следва да засилва отговорността на операторите на предприятия за храни;

[…]“.

4 Член 4 от Регламента, озаглавен „Общи и специфични хигиенни изисквания“, предвижда в параграф 2:

„Операторите на предприятия за храни, които осъществяват етап от производството, преработката или разпространението на храни след етапите, за които се прилага параграф 1, спазват общите хигиенни изисквания, определени в приложение II […]“.

5 Член 5 от Регламента, озаглавен „Анализ на опасностите и контрол в критични точки“, гласи в параграфи 1 и 2:

„1. Операторите на предприятия за храни въвеждат, прилагат и поддържат постоянна процедура или процедури, основаващи се на принципите на HACCP.

2. Принципите на HACCP, посочени в параграф 1, се състоят в следното:

а) идентифициране на опасностите, които трябва да се предотвратят, отстранят или редуцират до приемливи нива;

[…]“.

6 В приложение II към Регламента, озаглавено „Общи хигиенни изисквания за всички оператори на предприятия за храни (с изключение на тези, за които се прилага приложение I)“, глава IX, озаглавена „Разпоредби, приложими за храни“, съдържа точка 3, която гласи следното:

„На всички етапи на производството, обработката и разпространението храните трябва да се предпазват от всякакво замърсяване, което би могло да ги направи негодни за консумация от [човека], вредни за здравето или ги замърси по такъв начин, че би било неразумно да се очаква да се консумират в това състояние“.

Национална правна уредба

7 От акта за преюдициално запитване е видно, че съгласно член 39, параграф 1, точка 13 от Закона за безопасността на храните и за защита на потребителите (Lebensmittelsicherheits- und Verbraucherschutzgesetz, BGBl. 2006 I, 13/2006), когато се установи нарушение на приложимите за храните правни норми, Landeshauptmann взема необходимите мерки, в зависимост от вида на нарушението и при съблюдаване на принципа на пропорционалност, за да се отстрани нередността или да се намали опасността, като при необходимост определя подходящ срок, както и необходимите изисквания или условия. Тези мерки могат да се изразяват по-специално във въвеждането на архитектурни, технически подобрения или подобрения на съоръженията. Свързаните с тези мерки разходи следва да се заплатят от търговеца.

8 Съгласно член 90, параграф 3, точка 1 от посочения закон нарушението на членове 96 и 97 от него представлява административно нарушение, за което регионалният административен орган налага глоба до 20 000 EUR, а при повторно нарушение — до 40 000 EUR, като при неплащане на тази глоба се предвижда заместването ѝ с наказание лишаване от свобода за срок до шест седмици.

Споровете по главното производство и преюдициалните въпроси

9 Запитващата юрисдикция е сезирана с няколко жалби на франчайзополучатели, които продават тестени и сладкарски изделия. Компетентните органи разпореждат на франчайзополучателите да монтират кутиите за продажба на тези изделия на самообслужване така, че разглежданите стоки да могат да бъдат извадени само с помощта на технически средства като щипки или механизъм за плъзгане и да бъде невъзможно стока, вече извадена от кутията, да бъде върната обратно в нея.

10 Тези изисквания са наложени след извършването на административни проверки, при които се установява, че в разглежданите в главното производство обекти за търговия с храни са монтирани кутии за продажба на тестени и сладкарски изделия на самообслужване. Съгласно направените констатации капаците на тези кутии имат дръжки, които позволяват с едната ръка да се повдигне капакът, а с другата, с помощта на щипка, да се извадят поставените на разположение на клиента изделия. След това клиентът трябва да постави обратно щипката и да затвори капака.

11 Според Landeshauptmann von Wien недостатъкът на тези кутии за продажба на самообслужване е, че позволяват на клиентите да вадят и да пипат стоките с голи ръце, както и да кашлят или кихат върху тях. Освен това този орган подчертава факта, че действащият към онзи момент механизъм не възпрепятствал клиента да постави обратно стоката в кутията. Според него излагането на тези хранителни продукти на секретите от кихането на клиентите може да доведе до това върху тях да попаднат микроби и вируси. Също така пипането на хранителните продукти с голи ръце можело да допринесе за предаването на тези микроби.

12 Пред запитващата юрисдикция жалбоподателите в главното производство твърдят, че разглежданите кутии са внесени от Германия, където стотици, дори хиляди от тях се използват в обектите за търговия с храни. До онзи момент

германските органи не били установили несъответствието на кутиите по-специално с изискванията по глава IX, точка 3 от приложение II към Регламента. Жалбоподателите в главното производство подчертават и факта, че на клиентите изрично е указано да не поставят обратно стоките в кутиите.

13 Запитващата юрисдикция отбелязва още, че видно от изготвените както в Германия, така и в Австрия експертни заключения, посочените кутии не създават проблеми от гледна точка на хигиената.

14 Като смята, че за разрешаването на споровете, с които е сезиран, е необходимо да се тълкува глава IX, точка 3 от приложение II към Регламента, Unabhängiger Verwaltungssenat Wien решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Въз основа на какви критерии следва да се определи дали дадена храна е негодна за консумация от човека по смисъла на глава IX, точка 3 от приложение II към [Регламента]? Налице ли е такава негодност, когато е възможно потенциален купувач да е пипнал или да е кихнал върху предложена за продажба храна?

2) Въз основа на какви критерии следва да се определи дали дадена храна е вредна за здравето по смисъла на глава IX, точка 3 от приложение II към [Регламента]? Налице ли е такава вреда за здравето, когато е възможно потенциален купувач да е пипнал или да е кихнал върху предложена за продажба храна?

3) Въз основа на какви критерии следва да се определи дали дадена храна е била замърсена по такъв начин, че би било неразумно да се очаква тя да се консумира в това състояние по смисъла на глава IX, точка 3 от приложение II към [Регламента]? Налице ли е такова замърсяване, когато е възможно потенциален купувач да е пипнал или да е кихнал върху предложена за продажба храна?“.

По преюдициалните въпроси

15 С въпросите си, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали глава IX, точка 3 от приложение II към Регламента трябва да се тълкува в смисъл, че при обстоятелства като разглежданите в главното производство, а именно в случай на кутии, предназначени за продажба на тестени и сладкарски изделия на самообслужване, обстоятелството, че на теория е възможно потенциален клиент да е пипнал с голи ръце предложените за продажба храни или да е кихнал върху тях, само по себе си позволява да се заключи, че тези храни не са били предпазени от всякакво замърсяване, което би могло да ги направи негодни за консумация от човека, вредни за здравето или да ги замърси по такъв начин, че би било неразумно да се очаква да се консумират в това състояние.

16 В това отношение следва да се отбележи, че в точка 3 се установява общо хигиенно изискване, което посочените в член 4, параграф 2 от Регламента оператори на предприятия за храни трябва да спазват по силата на последната разпоредба.

17 Така точка 3, тълкувана във връзка с член 4, параграф 2 от Регламента, задължава посочените оператори на всички етапи на производството, обработката и разпространението да предпазват храните от всякакво замърсяване, което би могло да ги направи негодни за консумация от човека, вредни за здравето или да ги замърси по такъв начин, че би било неразумно да се очаква да се консумират в това състояние.

18 Що се отнася до контекста на посочените разпоредби, който съгласно постоянната съдебна практика следва по-специално да бъде взет предвид при тълкуването им (вж. в този смисъл Решение от 22 декември 2010 г. по дело Feltgen и Bacino Charter Company, C-116/10, Сборник, стр. I-14187, точка 12 и цитираната съдебна практика), трябва да бъде взет предвид член 5 от Регламента, както

основателно поддържат жалбоподателите в главното производство, чешкото и нидерландското правителство, както и Европейската комисия.

19 Съгласно член 5, параграф 1 операторите на предприятия за храни са длъжни да въвеждат, прилагат и поддържат постоянна процедура или процедури, основаващи се на принципите на HACCP. Сред последните е и предвиденият в член 5, параграф 2, буква а) от Регламента принцип, изискващ идентифициране на опасностите, които трябва да се предотвратят, отстранят или редуцират до приемливи нива.

20 Видно по-специално от член 1, параграф 1, букви а) и г) от Регламента, предвиденото в член 5, параграф 1 от него задължение отразява целта на законодателя на Съюза основната отговорност за безопасността на храните да се носи от операторите на предприятия за храни.

21 Глава IX, точка 3 от приложение II към Регламента трябва обаче да се тълкува така, че член 5 да не бъде лишен от полезно действие.

22 Следователно в положение като разглежданото в главното производство, в което компетентните органи явно не са установили действително замърсяване, не би могъл да се направи извод за наличие на нарушение на посочената точка 3 от страна на съответните оператори на предприятия за храни само въз основа на теоретичната възможност потенциален клиент да е пипнал с голи ръце предложените за продажба храни или да е кихнал върху тях, без да се вземат предвид мерките, които операторите са предприели съгласно член 5 от Регламента, за да предотвратят, отстранят или редуцират до приемливи нива опасността от предвиденото в глава IX, точка 3 от приложение II към Регламента замърсяване,

и без да се установи, че предприетите в това отношение мерки не са достатъчни предвид всички налични относими данни.

23 По този последен пункт не би могло по-специално да се заключи, че мерките не са достатъчни, без да бъдат надлежно взети предвид евентуалните експертни заключения, които посочените оператори са представили, за да докажат, че подобни, предназначени за продажба на самообслужване, кутии не поставят проблем от гледна точка на хигиената.

24 Ето защо на поставените въпроси следва да се отговори, че глава IX, точка 3 от приложение II към Регламента трябва да се тълкува в смисъл, че при обстоятелства като разглежданите в главното производство, а именно в случай на кутии, предназначени за продажба на тестени и сладкарски изделия на самообслужване, обстоятелството, че на теория е възможно потенциален клиент да е пипнал с голи ръце предложените за продажба храни или да е кихнал върху тях, само по себе си не позволява да се заключи, че тези храни не са били предпазени от всякакво замърсяване, което би могло да ги направи негодни за консумация от човека, вредни за здравето или да ги замърси по такъв начин, че би било неразумно да се очаква да се консумират в това състояние.

По съдебните разноски

25 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (осми състав) реши:

Глава IX, точка 3 от приложение II към Регламент (ЕО) № 852/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно хигиената на храните трябва да се тълкува в смисъл, че при обстоятелства като разглежданите в главното производство, а именно в случай на кутии, предназначени за продажба на тестени и сладкарски изделия на самообслужване, обстоятелството, че на теория е възможно потенциален клиент да е пипнал с голи ръце предложените за продажба храни или да е кихнал върху тях, само по себе си не позволява да се заключи, че тези храни не са били предпазени от всякакво замърсяване, което би могло да ги направи негодни за консумация от човека, вредни за здравето или да ги замърси по такъв начин, че би било неразумно да се очаква да се консумират в това състояние.

Подписи